

Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiö

Parempi työ ja parempi elämä muuttuvassa Euroopassa

Vuosien 2005–2008 nelivuotishjelma

Parempi työ ja parempi elämä muuttuvassa Euroopassa

Vuosien 2005–2008 nelivuotishjelma

**Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiön
nelivuotinen ohjelma vuosiksi 2005–2008
hyväksyttiin sen hallintoneuvostossa
8. heinäkuuta 2004.**

Luettelointitiedot ovat tämän julkaisun lopussa.

Luxemburg: Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto, 2004

ISBN 92-897-0889-1

© Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiö, 2004

Käännös- tai jäljentämisoikeuksia koskevat hakemukset on osoitettava Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiön johtajalle, Wyattville Road, Loughlinstown, Dublin 18, Irlanti.

Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiö on Euroopan unionin itsenäinen erillisvirasto, joka osallistuu tulevaisuuden sosiaali- ja työasioita koskevan politiikan kehittämiseen. Lisää tietoa on tarjolla säätiön kotisivuilla osoitteessa **www.eurofound.eu.int**.

Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiö
Wyattville Road
Loughlinstown
Dublin 18
Ireland

Puhelin: (353-1) 204 31 00

Faksi: (353-1) 282 64 56

Sähköposti: postmaster@eurofound.eu.int

Internat: <http://www.eurofound.eu.int>

Printed in Ireland

Tässä julkaisussa käytetty paperi on klooritonta ja peräisin Pohjois-Euroopan hoidetuista metsistä. Jokaista kaadettua puuta kohden istutetaan ainakin yksi uusi.

Sisällysluettelo

Esipuhe	4
Johdanto	5
Yleiset tavoitteet	9
Vuosien 2005–2008 painopistealueet	10
Tärkeimmät aiheet	14
Arviointi	18

Esipuhe

”Valmistautumalla uuden EU:n kohtaamiin mahdollisuuksiin ja haasteisiin ...”

Tässä asiakirjassa esitetään säätiön seuraavien neljän vuoden (2005–2008) toimintastrategia. Siinä nostetaan esiin erityisesti Euroopan sosiaalipolitiikan tulevaisuuden haasteet ja määritetään ne tiedonpuutteet, joihin säätiön on kiinnitettävä huomiota tutkimustyössään Euroopan unionin toukokuussa 2004 tapahtunutta suurinta laajentumista seuraavalla kaudella. Laajentuminen, jolla on kauaskantoisia taloudellisia, sosiaalisia ja institutionaalisia seurauksia, on tulevalla nelivuotiskaudella edelleen yksi merkittävimmistä muutostekijöistä. Nelivuotisohjelman päätavoitteena on varautua laajentuneen Euroopan unionin mahdollisuuksiin ja haasteisiin.

Säätiö pyrkii tukemaan toimia, joilla Euroopasta tehdään maailman kilpailukykyisin tietopohjainen talous, parannetaan työllisyysastetta ja työn laatua sekä edistetään innovaatioita ja yrittäjyyttä sekä sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja osallisuutta. Päämääränä on toisin sanoen Lissabonin strategian tavoitteiden toteuttaminen.

Säätiön tavoitteena on seurantatoimintansa ja muun tutkimuksen kautta tuottaa tietoa, jonka avulla voidaan paremmin ymmärtää haasteita, tukea yhteiskunnan ja talouselämän muutoksia ja tarjota yhteistyökumppaneille muutoksen hallintaan tarvittavaa tietoa.

Ohjelmassa on neljä tärkeää aihetta, jotka ovat säätiön toiminnassa ensisijaisia: työllisyys, työn ja yksityiselämän tasapainottaminen, työmarkkinasuhteet ja kumppanuus sekä sosiaalinen yhteenkuuluvuus. Ohjelmassa korostetaan myös laaja-alaisen ja yhdenmisen lähestymistavan merkitystä näissä kysymyksissä sekä painotetaan tehokkaan viestinnän tarvetta säätiön ja sen tärkeimpien kohderyhmien välillä eri puolilla Eurooppaa.

Yksityiskohtaisen työohjelman hyväksyy vuosittain säätiön hallintoneuvosto.

Willy Buschak
Vt. johtaja

Johdanto

”Tukemalla niiden pääasiallisten yhteiskunnallisten toimijoiden työtä, joiden vastuulla on suunnitella ja toteuttaa parempia elin- ja työoloja Euroopassa ...”

Säätiön tehtävä ja tavoitteet

Säätiö perustettiin vuonna 1975, ja sen tehtävänä on ”edistää parempien elin- ja työolojen suunnittelua ja luomista toimilla, joilla on tarkoitus kehittää ja levittää tätä kehitystä tukevaa tietämystä” (1). Säätiö on tutkimus- ja seurantakeskus, joka pyrkii olemaan Euroopan elin- ja työolojen kehittämisen tärkein tietokeskus ja -lähde.

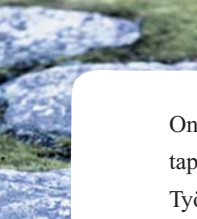
Monet säätiön viime vuosina tarkastelemat kysymykset, kuten ikääntyminen, työaika ja tietoyhteiskunta, ovat nykyään tärkeällä sijalla Euroopan sosiaalisessa toimintaohjelmassa. Viime vuosikymmenen aikana säätiö on tuottanut yhteistyökumppaniensa ja suuren yleisön käyttöön laajan tietokannan, joka sisältää vertailukelpoista tietoa työmarkkinasuhteista, työoloista ja muista näihin liittyvistä elinolojen näkökohdista. Euroopan työmarkkinasuhteiden seurantakeskus (EIRO), Euroopan työoloja koskeva tutkimus ja uusi elinoloja koskeva tutkimus ovat ainutlaatuisia tietolähteitä. Edellisen nelivuotisohjelman (2001–2004) aikana säätiön tutkimus- ja seurantatoiminta ulotettiin asteittain Euroopan unionin kymmeneen uuteen jäsenvaltioon sekä kolmeen jäsenehdokasvaltioon.

Vuonna 2001 säätiö vahvisti seurantavalmiuksiaan edelleen perustamalla Euroopan muutoksenseurantakeskuksen (EMCC). Keskus vastaa erilaisista verkostoitumiseen, tutkimukseen, tiedotukseen ja tiedon levittämiseen liittyvistä toimista tarkoituksena ymmärtää ja ennakoida työelämän muutoksia Euroopassa.

Käytännön kokemusta tarkasteleva ja onnistuneeseen muutokseen johtavia tekijöitä etsivä tutkimus täydentää seurantavälineitä ja niihin liittyviä analyysejä. Sen lisäksi, että säätiö näin osallistuu muutoksen dokumentointiin ja lisää sen ymmärtämistä, se myös kehittää ja välittää ideoita elin- ja työolojen parantamiseksi keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.

Viimeaikaiseen työhön on saatu uutta pontta Lissabonin strategian haasteista ja tavoitteista. Tämä edellyttää toimimista samanaikaisesti kaikilla eri osa-alueilla, joita ovat työllisyys, kilpailukyky, hyvä elämänlaatu ja työolosuhteet.

(1) Neuvoston asetus (ETY) N:o 1365/75, annettu 26. toukokuuta 1975.

On kiinnitettävä enemmän huomiota työpaikka- tai yritystasoon, jossa muutos konkreettisesti tapahtuu, sekä työpaikalla tapahtuvaan muutokseen johtaviin rakenteellisiin tekijöihin. Työpaikkoja on ohjattava jatkuvaan muutokseen ja uudistumiseen. Säätiöllä voi olla tärkeä asema yhteisymmärryksen luomisessa kaikkien yhteistyökumppanien välille työpaikkatasolla tarvittavista muutoksista sekä uusien työskentelytapojen omaksumishalukkuuden edistämisessä.

Kun otetaan huomioon säätiön itsenäinen asema, laaja tehtäväkenttä ja kolmikantarakenne, säätiö sopii erityisen hyvin edistämään yhtenäistä ja moniulotteista lähestymistapaa työskentelyn ja elämän laadun parantamiseen sekä muutoksen ennakointiin ja hallintaan. Näin säätiö voi vastata hyvin tavoitteeseen, joka koskee entistä koordinoitumpaa lähestymistapaa talous-, työllisyys- ja sosiaalipolitiikkaan EU:n tasolla.

Säätiön kohdeyleisöä ovat viranomaiset, työmarkkinaosapuolet ja ne, jotka osallistuvat yhteiskunnalliseen päätöksentekoon EU:ssa. Kytkemällä tutkimustyön politiikan kysymyksiin säätiö pyrkii tuottamaan tietoa, joka on oleellista politiikkaa suunnitteleville ja toteuttaville tahoille.

Säätiön työ on arvokasta myös niille, joiden tehtävänä on hallita muutosta ja toteuttaa käytännön parannuksia työpaikoilla ja paikallisyhteisöissä. Säätiön kolmikantarakenne edistää näiden tärkeiden yhteiskunnallisten toimijoiden aktiivista osallistumista säätiön työn kehittämiseen, keskusteluun siitä ja sitä koskevaan tiedonlevitykseen.

Muuttuva toimintaympäristö

Laajentuminen avaa suuria mahdollisuuksia Euroopan sosiaaliselle, taloudelliselle ja kulttuuriselle kehitykselle. Säätiön tekemät tutkimukset ovat osoittaneet, että kaikilla eurooppalaisilla on samanlaisia ajatuksia siitä, mitkä tekijät vaikuttavat heidän elämänlaatuunsa. Näitä tekijöitä ovat hyvä terveys, riittävä toimeentulo sekä tukea antava perhe. Laajentumista seuraavalla kaudella tulee olemaan tarpeen tehostaa sosiaalipolitiikkaa, sillä laajentuminen tuo mukanaan uusia haasteita ja jo olemassa olevat haasteet vaativat entistä pikaisempaa ratkaisua. Useat aiempina vuosina tärkeinä pidetyt kysymykset ovat edelleen ratkaisematta ja myös niihin on paneuduttava. Tällaisia kysymyksiä ovat muun muassa työttömyys, alhainen palkkataso ja köyhyys, vammaisuus ja heikko terveys, terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen ja -järjestelmien sekä muiden julkisten palvelujen ja järjestelmien puutteet, työmarkkinasuhteet sekä tieto- ja viestintätekniikan käyttömahdollisuudet. Joihinkin muita heikommassa asemassa oleviin ryhmiin on todennäköisesti kiinnitettävä erityistä huomiota.

Kulttuuriarvojen monimuotoistuminen ja kokemukset sosiaalialalla samoin kuin valtioiden ja alueiden väliset erot tuottavuudessa ja työllisyydessä tulevat kaikki vaikuttamaan säätiön toimintaan. Euroopan komission kolmannessa taloudellista ja sosiaalista koheesiota käsittelevässä kertomuksessa korostetaan inhimillisen pääoman ja koulutusmahdollisuuksien merkitystä, mutta myös tarvetta kiinnittää huomiota muihin kilpailun keskeisiin tekijöihin,

kuten aineelliseen ja sosiaaliseen pääomaan, innovaatiokykyyn sekä ympäristön laatuun. Yhteyksiä sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen sekä ympäristönsuojelun välillä on vahvistettava.

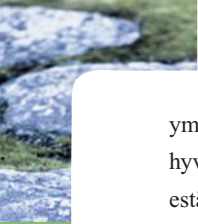
Lissabonin strategia kuvastaa Euroopan unionin pääasiallista lähestymistapaa sosiaaliseen ja taloudelliseen kehitykseen. Se esittää kolme toisiaan täydentävää ja tukevaa tavoitetta: täystyöllisyys, työn laadun ja tuottavuuden parantaminen sekä sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ja osallisuuden vahvistaminen. Jotta voidaan vastata haasteisiin, jotka liittyvät kilpailukyvyyn säilyttämiseen maailmantaloudessa, tuottavuuden ja työllisyyden parantamiseen ja ylläpitämiseen sekä elin- ja työolojen korkeaan laatuun, säätiöltä kaivataan – etenkin tietoyhteiskunnassa – tarkkaa, oleellista, oikea-aikaista ja käytännöllistä tietoa tähän prosessiin osallistuvien keskeisten vaikuttajien tukemiseksi.

Lissabonin tavoitteiden saavuttaminen on kunnianhimoinen päämäärä. Euroopan työllisyysryhmän (puheenjohtajana Wim Kok) raportissa korostetaan työllisyyden edistämisen tärkeyttä sekä talouskasvun vauhdittamisessa että köyhyden ja yhteiskunnallisen syrjäytymisen torjunnassa. Raportissa korostetaan, miten tärkeä yhtenäinen lähestymistapa on globalisaation rakenteellisten haasteiden, taloudellisen yhdentymisen ja väestön nopean ikääntymisen käsittelemisessä. Jäsenvaltioiden, työmarkkinaosapuolten, yritysten ja työntekijöiden on parannettava kykyään ennakoita, käynnistää ja omaksua muutoksia, jos uusia ja parempia työpaikkoja halutaan luoda ja täyttää. Korkeampien työllisyyslukujen saavuttamiseksi on ehdottoman tärkeää pitää enemmän ihmisiä työelämässä ja myös houkutella työmarkkinoille lisää väkeä, erityisesti naisia ja ikääntyneitä työntekijöitä.

Euroopan sosiaalista toimintaohjelmaa tarkistettaessa vuoden 2003 puolivälissä vahvistettiin, että on edistettävä laatua menestyvän talouden käyttövoimana uusien ja parempien työpaikkojen sekä paremman sosiaalisen yhteenkuuluvuuden aikaansaamiseksi. Toimintaohjelman jälkimmäisen osan toteuttamisessa keskitytään uusien ja parempien työpaikkojen luomiseen, joustavuuden ja turvallisuuden tasapainottamiseen, köyhyden, syrjäytymisen ja syrjinnän torjumiseen, työn organisoimiseen ja sosiaalisen suojelun uudistamiseen sekä sukupuolten tasa-arvon edistämiseen vanhoissa ja uusissa jäsenvaltioissa.

Muulla kehityksellä, kuten avoimen koordinoitimenetelmän lisääntyneellä käytöllä, esikuva-analyysin käytöllä sekä sosiaalipolitiikan indikaattoreiden ja tavoitteisiin perustuvien strategioiden kehittämällä, on merkitystä muutoksen hallinnan ja näin ollen myös säätiön tulevan työn kannalta. Globalisaation kannalta olisi tehtävä esikuva-analyysi Euroopan unionin ulkopuolista, esimerkiksi Yhdysvaltojen, Japanin, Kiinan ja Intian kehitystä vasten.

Euroopan muutoksenseurantakeskus (EMCC) kerää ja vaihtaa varta vasten tietoa luodakseen yrityksiin, eri aloille ja alueille kykyä ymmärtää, ennakoita ja hallita muutosta. Yritykset ja työpaikat muutosympäristönä ovat keskeisiä säätiön elin- ja työolojen laajemmassa tutkimuksessa. Säätiöllä on keskeinen asema Euroopan muutoskyvyn edistämässä. Lähivuosina se tulee ohjaamaan toimintaansa enemmän muutostekijöiden syvällisempään

ymmärtämiseen ja muutoksen parempaan ennakointiin ja hallintaan. Säätiö sopii erityisen hyvin havainnoimaan rakenteita, tekniikoita, käytäntöjä ja kulttuureja, jotka joko edistävät tai estävät oppimista ja innovaatioita organisaatioiden sisällä.

Oleellisia näkökohtia ovat muun muassa mikroyritysten ja pk-yritysten kasvava merkitys, uudet työaikajärjestelyt, työpaikkojen ja tuotannon liikkuvuus, palvelujen ja hallinnon hajauttaminen, uudistukset työn organisoinnissa, henkilöpääoman kehitys, tutkimus ja teknologia.

Väestönkehityksessä tapahtuvat ja sosiaaliset muutokset (erityisesti työvoiman ja muun väestön ikääntyminen, mutta myös viimeaikaiset nopeat muutokset kotitalouksien rakenteessa, syntyvyys, liikkuvuus/maahanmuutto) asettavat yhä haasteita sosiaalisen suojelun – erityisesti sosiaaliturvan ja eläkkeiden – nykyaikaistamiselle ja uudistamiselle, samoin kuin pitkäaikainen köyhyys ja sosiaalinen syrjäytyminenkin. Niillä on merkittäviä vaikutuksia myös työllisyys- ja työmarkkinastrategioihin sekä työmarkkinasuhteiden järjestelmiin ja hallintoon.

Säätiön nelivuotisohjelman tavoitteena on vastata edellä esitelyihin haasteisiin ja päämääriin. Se on suunniteltu ensisijaisesti tukemaan niiden yhteiskunnallisten toimijoiden työtä, joiden tehtävänä on suunnitella ja luoda parempia elin- ja työoloja Euroopassa.

Yleiset tavoitteet

”Vahvistamalla ydintoimintaa ja seurantaroolia sekä kehittämällä pitkän tähtäyksen näkökulmaa kaikilla alueilla ...”

Säätiön nelivuotishjelmassa otetaan huomioon Euroopan taloudellisen ja yhteiskunnallisen tilanteen viimeaikainen ja todennäköinen tuleva kehitys samoin kuin uudet suuntaukset ja muutokset EU:n ulkopuolella. Tämän lisäksi siinä arvioidaan uudelleen säätiön asemaa ja sen valmiuksia jatkaa tehtävänsä toteuttamista tehokkaasti. Tämän prosessin ansiosta on syntynyt joukko yleisiä suuntaviivoja työohjelman kehittämiseksi. Näin ollen seuraavien neljän vuoden aikana säätiö aikoo

- **kehittää ja vahvistaa ydintoimintaansa eli tutkimusta, keskustelua ja tiedonlevitystä**

Yleisenä tavoitteena on parantaa niiden tehokkuutta, merkitystä ja yhtenäisyyttä.

- **vahvistaa tärkeimpiä seurantatoimiaan sekä tutkimusta**

Tavoitteena on taata korkealaatuinen ja asiaankuuluva tieto työ- ja elinolojen, työmarkkinasuhteiden ja Euroopan muutoksenseurantakeskuksen (EMCC) alalla.

- **keskittyä tiettyihin tärkeisiin aiheisiin**

Työ perustuu säätiön keskeisiin vahvuuksiin, seurantatoimintaan sekä aikaisempaan työhön, ja siinä otetaan huomioon käytettävissä olevat voimavarat ja kohdeyleisön tarpeet.

- **kehittää toimintaansa käytännön kokemusten perusteella**

Tämä tapahtuu analysoimalla erityisesti työpaikoilla ja yrityksissä mutta myös yhteisöissä ja alueilla toteutettuja aloitteita.

- **korostaa toiminnassaan kaukonäköistä suhtautumista**

Tähän pyritään tukemalla tärkeimpiä työmarkkinaosapuolia näiden taitojen kehittämisessä ja valmiudessa ennakoida, hallita ja edistää muutosta. Säätiön on tämän vuoksi omaksuttava joustava ja vastaanottavainen lähestymistapa uusien painopistealueiden ilmaantuessa.

- **laajentaa sukupuolten välisen tasa-arvon valtavirtaistamista**

Tämä vaatii sukupuolinäkökulman ottamista kattavasti ja asianmukaisesti huomioon säätiön toiminnan eri alueilla niin suunnittelu-, täytäntöönpano- kuin arviointivaiheessakin.

- **sisällyttää toimintaansa toimialakohtaisen näkökulman (sekä yksityisellä että julkisella sektorilla)**

Tietty toimiala otetaan tarkastelun kohteeksi muutosta koskevien säätiön analyysien tulosten perusteella, ja valinnassa otetaan huomioon EU:n poliittiset tavoitteet.

Vuosien 2005–2008 painopistealueet

”Seuraamalla muutoksia, tutkimalla, mikä toimii, ja välittämällä ajatuksia ja kokemuksia ...”

Säätiön kahdeksas nelivuotishjelma perustuu sen nykyisiin vahvuuksiin, asiantuntemukseen ja hyviksi todettuihin palveluihin. Säätiön toiminnassa keskitytään tulevaisuudessakin uusien kysymysten tutkimiseen Euroopan lähestyessä vuotta 2010. Yhteistyökumppanit ja käyttäjät kohdistavat säätiöön yhä enemmän vaatimuksia ja yhä suurempia odotuksia, joiden vuoksi säätiön on pysyttävä joustavana ja vastaanottavaisena. Sen on pyrittävä tehostamaan toimintaansa samalla kun se parantaa toimintansa laatua ja arvoa.

Työohjelma perustuu seuraaviin, neljän tärkeän aiheen kannalta suoritettaviin kolmeen päätehtävään:

1. muutoksen seuranta ja ymmärtäminen
2. toimivien ratkaisujen tutkiminen
3. viestintä sekä ajatusten ja kokemusten vaihto.

Yleiset tavoitteet soveltuvat kaikkiin kolmeen tehtävään.

Muutoksen seuranta ja ymmärtäminen

Säätiön seurantavälineitä ovat sekä määräajoin toteutettavat kyselytutkimukset (työ- ja elinolot, yritykset) että kehitystä koskevat raportit, joita saadaan jäsenvaltioiden yhteyshenkilöiltä ja elimiltä Euroopan työelämän suhteiden seurantakeskuksen (EIRO), Euroopan työolojen seurantakeskuksen (EWCO) ja Euroopan jälleenrakentamisen seuranta -hankkeen (ERM)

välityksellä. ERM on osa Euroopan muutoksenseurantakeskusta (EMCC).

Kyselytutkimusten avulla säätiö voi kerätä ja analysoida säännöllisesti vertailukelpoista tietoa Euroopan tilanteesta. Tutkimalla näitä tietoja yksityiskohtaisesti säätiö voi tunnistaa uusia suuntauksia sekä ymmärtää syvällisemmin toimintalinjoihin liittyviä kysymyksiä. Sen lisäksi, että tutkimukset tarjoavat ainutlaatuista tietoa, ne luovat vahvan perustan, jonka avulla voidaan havaita parannusmahdollisuuksia ja kehittää kaukonäköisiä lähestymistapoja. Tutkimusten säännöllinen toteuttaminen ja jäsenvaltioiden laatimien raporttien esitleminen ja järjestelmällinen analysointi ovat osoittautuneet jatkuvasti erittäin suosituksi resurssiksi.

Seuraavien neljän vuoden aikana säätiö

- jatkaa säännöllisesti korkealaatuisen tiedon tuottamista laajentuneen Euroopan unionin

ja tarvittaessa EU:n ulkopuolisten maiden suuntauksista ja kehityksestä

- pyrkii parantamaan seurantavälineittensä laatua ja merkitystä etsimällä synergiaetuja sekä sisäisesti että ulkopuolisten lähteiden kanssa
- tarkastelee uudelleen ja parantaa uudehkoja aloitteita, kuten EWCO:a
- kiinnittää yhä enemmän huomiota vertailevan analyysin laadun varmistamiseen ja vahvistaa sisäisiä valmiuksia käyttää tietoja hyväksi
- kehittää edelleen säätiön seurantavälineitä muutoksen ennakoinnin ja hallinnan ensisijaisina välineinä
- vahvistaa EMCC:n asemaa Euroopan muutoksen ennakointi- ja hallintakyvyn edistämisen ensisijaisena välineenä
- laajentaa suuntausten ja kehityksen seurantaa uusien ja vanhojen jäsenvaltioiden välisillä raja-alueilla.

Nelivuotisohjelma perustuu aikaisempaan kokemukseen, ja sen aikana toteutetaan yksi täysi kierros nykyisin tehtäviä tutkimuksia:

- työolotutkimus vuonna 2005
- elinolotutkimus vuonna 2007
- uusi yritystutkimus vuonna 2008.

(²) Perustamisasetuksen 2 artiklan 2 kohta.

Seurannassa kiinnitetään huomiota ohjelmakauden yleisiin suuntaviivoihin sekä pääasiallisiin aiheisiin, jotta voidaan varmistaa vuosien 2005–2008 kolmeen päätehtävään liittyvän työn johdonmukaisuus.

Toimivien ratkaisujen tutkiminen

Säätiön tehtäviin kuuluu kehittää ja syventää pohdintaa elinympäristön ja työolojen parantamisesta käytännön kokemusten perusteella (²). Tämä merkitsee sen tutkimista, mitkä ratkaisut ovat toimivia ja mitkä puolestaan eivät. Seurantatoimet käsittävät laajoja analyysejä, mutta säätiön tarkoituksena on täydentää niitä tuottamalla enemmän tietoa ja tutkimusta muutoksen hallinnasta sekä uudistustoimien kehityksestä. Säätiö tulee suorittamaan tutkimuksia kasvun ja kilpailukyvyn inhimillisistä ja sosiaalisista ulottuvuuksista analysoimalla muutosaloitteiden toteutusta ja tuloksia. Työ voisi käsittää tapaustutkimuksia ja toimintatutkimusta työpaikoilla ja paikallisyhteisöissä, eri toimialoilla tai joidenkin jäsenvaltioiden alueilla.

Säätiö

- toteuttaa syväluotaavia ja tavoitteellisesti täsmällisiä tutkimuksia, jotka koskevat tiettyjä aloitteita ja niiden kehittämiseen liittyviä tekijöitä, ja pyrkii siten tunnistamaan tehokkaan toteutuksen ja onnistuneen käytännön keskeiset tekijät

- määrittelee selkeät valintaperusteet näille hankkeille vuosittaisissa työohjelmissaan ottaen huomioon seurantatyönsä ja muun tutkimustyönsä tulokset, nykyiset EU:n poliittiset tavoitteet kyseisillä aloilla sekä vuosien 2005–2008 ohjelmassa määritellyt tärkeimmät aihealueet
- luo tarvittaessa käytännön kokemukseen perustuvia tietokantoja, joilla voitaisiin tukea dynaamisten pitkän aikavälin analyysien suorittamista parannuksiin tähtäävien innovaatioiden kestävydestä.

Säätiö soveltaa yhtenäistä ja moniulotteista lähestymistapaa elämäntapaa koskeviin kysymyksiin kiinnittämällä huomiota työ- ja elinolojen sekä niitä koskevan politiikan välisiin yhteyksiin sekä eri toimijoiden rooliin. Säätiö ei tule keskittymään ainoastaan ongelmiin tai vain tiettyihin vaikeuksissa oleviin erityisryhmiin tai -aloihin, vaan se soveltaa positiivisempaa katsantokantaa ja ehkäisee syntymässä olevia ongelmia havaitsemalla sosiaaliseen ja taloudelliseen muutokseen sisältyvät mahdollisuudet. Tämän alan tutkimuksissa otetaan huomioon vuosien 2005–2008 yleiset suuntaviivat ja tärkeimmät aiheet.

Viestintä sekä ajatusten ja kokemusten vaihto

Säätiön tehtävänä on edistää tietojen ja kokemusten vaihtoa ⁽³⁾. Tämä edellyttää, että säätiö on aloitteellinen levittäessään tietoa ja

viestiessään työnsä tuloksista yhteistyökumppaneilleen, kohderyhmilleen ja eri tiedonvälityskanavilleen. Säätiön tulisi myös järjestää EU:n sosiaalipolitiikan toimijoille mahdollisuuksia keskustella tietyistä sosiaalisista kysymyksistä sekä vaihtaa keskenään ajatuksia ja kokemuksia.

Seuraavan nelivuotiskauden aikana säätiö

- tukee tutkimustyöstä saadun käytännön kokemuksen ja tutkimustulosten vaihtamista laajentuneessa Euroopan unionissa (räätälöidyt seminaarit, yritysten ja kaupallisten oppilaitosten verkostot, koulutusmateriaalin kehittäminen säätiön työn perusteella)
- kehittää keskeisten toimijoiden kykyä käsitellä uusia haasteita parantamalla niiden tietoisuutta esiin nousevista poliittisista kysymyksistä, antamalla niiden käyttöön käsitteitä ja malleja strategisen ajattelun tueksi sekä tukemalla asianmukaisten menetelmien tai välineiden käyttöä näiden haasteiden kohtaamisessa
- tehostaa keskustelutoimintaansa tarjoamalla eri vaikuttajille, kuten viranomaisille, työmarkkinaosapuolille, käytännön toimijoille ja tutkijoille mahdollisuuksia keskustella säätiön työn tuloksista (hankekohtaiset työpajat, aihe-/kysymyskohtaiset seminaarit, suuret konferenssit, esimerkiksi joka toinen vuosi järjestettävä foorumi).

⁽³⁾ Perustamisasetuksen 3 artiklan 1 kohta.

Säätiön tehtävänä on myös toimia mahdollisimman kiinteässä yhteistyössä jäsenvaltioissa tai kansainvälisellä tasolla toimivien erityisalojen laitosten, säätiöiden ja elinten kanssa (4). Tämä koskee erityisesti Bilbaossa sijaitsevaa Euroopan työturvallisuus- ja työterveysvirastoa, jonka kanssa säätiö toimii yhteistyösopimuksen pohjalta. Säätiö aikoo tutkia mahdollisuuksia tehdä vastaavanlaisia sopimuksia muiden virastojen, esimerkiksi Kööpenhaminassa sijaitsevan Euroopan ympäristökeskuksen kanssa.

Verkostojen luominen on aina ollut säätiölle tärkeä työväline. Säätiö tarkastelee uudelleen verkostojaan ja oppimisyhteisöjään (niin virallisia kuin epävirallisiakin) parantaakseen yhteistyötä tiedonkeruussa, asiantuntemuksen siirtämisessä ja kokemusten vaihdossa. Tavoitteena on kehittää tälle toiminnalle virallisempi strategia tulevaa nelivuotiskautta varten. Strategiassa määritellään verkostojen tyyppi, jäsenet ja tarkoitus sekä niiden velvollisuudet ja toivotut tulokset.

Viestintätöiminnan tärkeimmät tavoitteet tulevalla kaudella ovat

- tiedottaa säätiön työstä sen kohdeyleisöille oikeaan aikaan ja sopivalla tavalla suullisten esitysten, kokousten ja tapahtumien sekä painettujen ja sähköisten tuotteiden avulla

- tarjota tuotteita, jotka vastaavat entistä paremmin politiikan ja käytännön toimien kehittämisen eri vaiheiden tarpeita aina luonnostelu- ja suunnitteluvaiheesta toteutuksen ja arvioinnin käytännön toimiin asti
- kehittää välineitä ja menetelmiä, joilla edistetään säätiön tietojen jatkuvaa interaktiivista saatavuutta, käyttämällä entistä paremmin hyväksi tekniikkaa ja tarvittaessa muokkaamalla säätiön tietoja uudelleen sopiviksi kokonaisuuksiksi
- opastaa käyttäjiä tietojen löytämisessä (luettelot, hakemistot, linkit)
- hyödyntää entistä tehokkaammin verkkopohjaisia välineitä säätiön työn tuloksia koskevien tietojen levittämisen ja käytön tueksi, etenkin sen seurantatoiminnan tulosten hyödyntämiseksi.

Vuotuinen viestintäsuunnitelma on osa vuotuista toimintasuunnitelmaa. Tällä tavoin pystytään vastaamaan käyttäjien vaatimuksiin ja varmistamaan, että kohderyhmille tiedotetaan kehityksestä ja eri aiheita koskevista kysymyksistä. Tieto- ja viestintätekniikan soveltamista koskeva strateginen suunnitelma parantaa säätiön valmiuksia viestiä kohdeyleisöjensä kanssa sekä tiedottaa niille toiminnastaan.

(4) Perustamisasetuksen 3 artiklan 2 kohta.

Tärkeimmät aiheet

”Keskitetyllä neljään tärkeään aiheeseen johdonmukaisuuden saavuttamiseksi asiantuntemuksen eri alueilla ...”

Säätiö on määritellyt kautta 2005–2008 varten seuraavat neljä aihetta, joita se tarkastelee perusteellisemmin:

1. Työllisyys
2. Työn ja yksityiselämän tasapainottaminen
3. Työmarkkinasuhteet ja kumppanuus
4. Sosiaalinen yhteenkuuluvuus

Nämä aiheet on valittu säätiön tehtävät ja erityisvahvuudet huomioon ottaen. Aiheet vastaavat Lissabonin strategian ja EU:n sosiaalipolitiikan keskeisimpiä tavoitteita ja laajentuneen Euroopan tärkeimpiä haasteita nyt ja tulevaisuudessa. Säätiö keskittyy näihin neljään aiheeseen kaikissa päätehtävissään – seurannassa, toimivien ratkaisujen etsinnässä sekä viestinnässä ja kokemusten vaihdossa. Näin osaamisen eri alueilla voidaan toimia johdonmukaisesti.

Jäljempänä viitataan kysymyksiin, joita tutkimus-, keskustelu- ja tiedonlevitystoiminnassa voitaisiin käsitellä eri aiheiden osalta. Varsinainen valinta tarkennetaan vuosittaisessa työohjelmassa aikaisemman tutkimuksen tulosten perusteella sekä ottaen huomioon EU:n politiikan ensisijaiset tavoitteet, etenkin laajentumiseen

liittyvät kysymykset ja Lissabonin strategian tavoitteiden saavuttaminen.

Työllisyys

Säätiö on kerännyt jo paljon tietoa ja asiantuntemusta joustavuuden, tuottavuuden ja työmarkkinoille pääsyn välisistä yhteyksistä. Joustavuuden ja työllisyyden välinen suhde on kuitenkin tärkeä jatkotutkimuksen kohde. Työolot ovat tärkeä osa säätiön ydintoimintaa, ja työllisyyden parantamista uusia ja parempia työpaikkoja luomalla pidetään EU:n politiikassa ensisijaisen tärkeänä. Tasavertaiset mahdollisuudet ja paremmat työnsaantimahdollisuudet ovat keskeisiä päämääriä niin Lissabonin strategiassa kuin Euroopan työllisyysstrategiassakin.

Vuoden 2004 yritystutkimuksen ja vuoden 2005 työolotutkimuksen tulokset sekä niiden analyysit yhdessä Euroopan muutoksenseurantakeskuksen toteuttaman Euroopan jälleenrakentamisen seuranta-hankkeen kanssa antavat arvokasta tietoa aihetta koskevan työn tueksi. Niistä saadaan tietoa myös syväluotaavampiin tutkimuksiin työpaikkojen kehitystoimien toteuttamisesta saaduista käytännön kokemuksista. Tutkimuksissa selvitetään työmarkkinoiden tulevat muutokset toimialakohtaisesti ja kansallisesti sekä toimenpiteet, joilla voidaan

parantaa työntekijöiden kysynnän ja tarjonnan välistä suhdetta. Tutkimustyössä kiinnitetään erityistä huomiota haavoittuvien ryhmien työllistämiseen ja heidän pitämiseensä työllistettyinä.

Tarkastelun kohteena voisivat olla esimerkiksi seuraavat asiat: uudet työmuodot ja työjärjestelyt; työn organisoiminen uudistaminen; työpaikan uudistamismahdollisuuksien kehittäminen; ulkoisten tekijöiden merkitys uudistamismahdollisuuksien luomisessa; yrittäjyyden ja yritystenvälisen verkostoitumisen kehittäminen; ammatillinen liikkuvuus; työpaikkojen liikkuvuus alueiden ja valtioiden välillä; inhimillinen pääoma, elinikäinen oppiminen, urakehitys, ammatillinen ohjaus/neuvonta ja riskinhallinta; työolojen laatu ja työpaikan kehitystoimet suhteessa kilpailukykyyn, tuottavuus ja uusien työpaikkojen luominen; yrittäjyys; mahdollisuudet saada työtä ja työssä pysyminen, etenkin heikossa asemassa olevilla ryhmillä; eri sukupolvien johtaminen työpaikalla.

Työn ja yksityiselämän tasapainottaminen

Säätiöllä on erityinen asema elin- ja työolojen välisten suhteiden tutkimuksessa. Yksi tutkimuskohteista on työntekijöiden tarve sovittaa työelämän vaatimukset yhteen perhe-elämän, elinikäisen oppimisen,

muuhun kuin työhön liittyvien sitoumusten ja muun vapaa-ajan toiminnan kanssa. Työntekijöiden ja heidän perheidensä kohtaamien monien kysymysten ratkaiseminen on tärkeää sekä heidän elämänlaatunsa kannalta että korkeaa työllisyysastetta ja kilpailukykyistä talouskasvua koskevien Lissabonin tavoitteiden saavuttamiseksi.

Säätiön toteuttaman elämänlaatua koskevan tutkimuksen, vuoden 2004 yritystutkimuksen ja vuoden 2005 elinolotutkimuksen antamat tiedot sekä analyysien tulokset tarjoavat mahdollisuuden tarkastella uudelleen tätä vanhaa kysymystä ja osoittaa toimenpiteitä lisätutkimuksen kohteeksi tilanteen parantamiseksi.

Erityishuomiota ansaitsevia aiheita voisivat olla esimerkiksi uudet yrityksissä kehiteltävät aloitteet ja työehtosopimusneuvottelut, etenkin elämäkaariajattelun näkökulmasta tarkasteltuna; työn ja yksityiselämän tasapainottamisen, kilpailukykyyn ja uusien työpaikkojen luomisen väliset yhteydet; asiaan liittyvien toimien ja palvelujen vaikutukset (työllisyys, eläkkeet, sosiaaliturva, hoito, koulutus, ympäristö/liikennepalvelut/asuminen); viranomaisten ja yrityksen ulkopuolisten toimijoiden rooli työntekijöiden ja työnantajien tukemisessa

elämäntapaajattelun soveltamiseksi työn organisointiin; yhteydet ikääntymiseen ja väestönkehityksessä tapahtuviin muutoksiin; perhepolitiikan kehitys; tiettyjä työntekijäryhmiä (esimerkiksi vanhempia, vanhusten ja huolenpidosta riippuvaisten hoitajia, iäkkäitä työntekijöitä ja siirtotyöläisiä) sekä pk- ja mikroyrityksiä koskevat kysymykset.

Työmarkkinasuhteet ja kumppanuus

Kolmikantarakenteisena virastona, jolla on pitkäaikaiset suhteet työmarkkinaosapuoliin sekä EU:n ja jäsenvaltioiden viranomaisiin, säätiö on asemassa, jossa se voi helpottaa työmarkkinaosapuolten ja viranomaisten välistä keskustelua. Erityisesti säätiöllä on runsaasti kokemusta työmarkkinatoimijoiden roolin sekä työmarkkinasuhteiden prosessien ja tulosten seurannasta ja analysoinnista.

EIRO on edelleen tärkeä osa säätiön ydintoimintaa, ja se edistää kaikkiin painopisteaiheisiin liittyvää toimintaa.

Kumppanuuden tukeminen on kuitenkin sinällään oma tärkeä aihepiirinsä, erityisesti EU:n laajentumisen vuoksi ja koska nämä prosessit ovat tärkeitä välineitä elämänlaadun parantamisessa sekä muutoksen hallinnassa ja ennakoinnissa. Työpaikkakumppanuus on mahdollisesti merkittävä tekijä ja voimavara innovoinnissa organisaation sisällä tuottavuuden

kasvattamiseksi ja muutoskyvyn edistämiseksi.

Säätiö voisi käsitellä esimerkiksi seuraavia tähän aiheeseen liittyviä kysymyksiä: työmarkkinaosapuolten asema ja sosiaalisen vuoropuhelun kehittäminen (erityisesti EU:n ja sosiaalisen toimintaohjelman laajentuessa); hallinnon uudet rakenteet, muodot ja prosessit; työmarkkinasuhteet pk-yrityksissä; työmarkkinasuhteiden eri rakenteiden ja tasojen sekä sosiaalisen vuoropuhelun väliset yhteydet – kytkennät uusien työpaikkojen luomiseen, muuttuviin työmarkkinoihin, innovaatioiden ja kilpailukyvyn kehitykseen; kumppanuuksien merkitys muutoksen ennakoinnissa ja hallinnassa, esimerkiksi yhteydet viranomaisiin ja kansalaisyhteiskunnan toimijoihin.

Sosiaalinen yhteenkuuluvuus

Lissabonissa maaliskuussa 2000 kokoontuneessa Eurooppa-neuvostossa todettiin, ettei EU:ssa vallitsevan köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen laajuutta voida hyväksyä. Sosiaalista osallisuutta edistävän Euroopan unionin luominen on näin ollen tärkeä tekijä, kun pyritään saavuttamaan unionin kymmenvuotinen strateginen päämäärä, joka koskee jatkuvaa talouskasvua, uusia ja parempia työpaikkoja sekä entistä suurempaa sosiaalista yhteenkuuluvuutta.

Elämänlaatua liittyvissä maissa ja ehdokasmaissa koskevaa Eurobarometri-tutkimusta tarkastelevasta säätöön hiljattain tehdystä analyysistä käy ilmi, että laajentuneessa Euroopan unionissa tarve torjua työttömyyttä, köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä on entistä suurempi. Säätiön valmiuksia seurata ja analysoida tämän alan kehitystä on parantanut sen ensimmäisen oman vuonna 2003 suoritetun, elinoloja 28:ssa Euroopan maassa koskevan tutkimuksen valmistuminen. Tutkimuksen perusteella voidaan tunnistaa, mitä kysymyksiä olisi tutkittava perusteellisemmin, ja luoda perusta pitkäaikaisemmalle kehityksen seurannalle.

Säätiö voisi tarkastella lähemmin esimerkiksi seuraavia tähän aiheeseen

liittyviä kysymyksiä: ikääntyminen, sukupolvien välinen solidaarisuus sekä eläkkeisiin, terveyteen ja hoitoon liittyvät haasteet; maahanmuuttajien sosiaalinen, taloudellinen ja kulttuurinen integrointi (työllisyys, sosiaalinen suojele, asuminen); ympäristön ja julkisten palvelujen laatu, erityisesti uusissa jäsenvaltioissa ja ehdokasvaltioissa sekä pienituloisten tai maaseudulla asuvien ihmisten kannalta; sosiaaliturvajärjestelmien ja sosiaalisten innovaatioiden vaikutus uusien työpaikkojen luomiseen, teollinen innovointi ja yrittäjyys; yksityisen ja ei-kaupallisen sektorin rooli sosiaalisen osallisuuden edistämisessä; vanhusten ja muiden työmarkkinoiden ulkopuolisten ryhmien sosiaalinen osallisuus.

Arviointi

”Hankkimalla arviointituloksia toiminnan suunnittelemiseksi ja prioriteettien asettamiseksi ...”

Komission uuden varainhoitoasetuksen 7 luvun 27 artiklan 4 kohdan mukaisesti säätiön on arvioitava ohjelmia ja toimintaa säännöllisesti etu- ja jälkikäteen. Tämän vaatimuksen täyttämiseksi säätiö vahvistaa edelleen arviointimenettelyjään vuosina 2000–2001 toteutetun ensimmäisen ulkopuolisen arvioinnin tulosten perusteella.

Päätavoitteena on hyödyntää arvioinnin tuloksia toiminnan suunnittelussa ja painopisteiden määrittämisessä, resurssien jakamisen tehostamisessa, toteutettavien toimien laadun parantamisessa ja tuloksista raportoimisessa. Erityisesti säätiö

- seuraa vuosien 2005–2008 ohjelman ja siihen perustuvien vuosittaisten työohjelmien strategisten tavoitteiden toteuttamista sekä saavuttamista jatkuvasti ja järjestelmällisesti, myös määrällisessä tiedon tuottamisessa
- parantaa toimintavälineitä ja prosesseja tukeakseen toimintansa seuranta ja arviointia, esimerkiksi kehittämällä yhteyksien hallintajärjestelmää, säätiön tuotteiden ja palvelujen käytön ja vaikutusten seuranta, hankkeiden hallintavälineitä ja -kehyksiä, verkkoseuranta, käyttäjätutkimuksia, konferenssien arviointia jne.
- tiedottaa säännöllisesti yhteistyökumppaneilleen toimintansa toteuttamisesta, esimerkiksi vuosikertomuksessaan

- vahvistaa laaduntarkkailu- ja arviointiprosessejaan hankkeiden tasolla antamalla ohjelmakauden aikana jatkuvaan parantamiseen tähtävää palautetta
- ylläpitää järjestelmänsä, jonka avulla se ottaa yhteistyökumppaneita mukaan tuotteiden ja palvelujen arviointiin neuvotantavien komiteoiden välityksellä (mahdollisuus ottaa mukaan myös ulkopuolisia asiantuntijoita tarkistetun asetuksen säätiön hallintoa koskevien säännösten mukaisesti).

Säätiö tulee myös seuraavan nelivuotiskautensa 2005–2008 aikana suorittamaan seuraavat kaksi laajaa ulkoista arviointia:

- Euroopan muutokseen seuranta-keskuksen (EMCC) arviointi (vuonna 2005).
- Säätiön koko toiminnan arviointi (vuonna 2007), joka kattaa vuodet 2001–2006. Arvioinnin tuloksia hyödynnetään vuoden 2008 jälkeisen kauden toiminnan suunnittelussa ja painopistealueiden määrittämisessä.

Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiö

Parempi työ ja parempi elämä muuttuvassa Euroopassa

Luxemburg: Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto

2004 – 18 s. – 16 x 23.5 cm

ISBN 92-897-0889-1

MYYNTI JA TILAUKSET

Julkaisutoimiston toimittamat maksulliset julkaisut ovat saatavissa myyntiedustajiltamme kautta maailman.

Miten jonkin julkaisun voi hankkia?

Myyntiedustajien luettelosta valitaan sopiva edustaja, johon otetaan yhteys tilauksen jättämiseksi.

Mistä myyntiedustajien luettelon saa?

- joko julkaisutoimiston Internet-sivustosta osoitteesta <http://publications.eu.int/>
- tai pyytämällä sitä faksitse numerosta (352) 29 29-42758, jolloin se toimitetaan painettuna versiona.

Julkaisutoimisto

Publications.eu.int

ISBN 92-897-0889-1

9 789289 708890